

*Федчун С.Д.,
здобувач 41 ФБ групи,*

Демченко І.В.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи, та страхування

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна

ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Стабільний розвиток країни в сучасних умовах глобалізації не можливий без взаємодії з транснаціональними корпораціями. Враховуючи стратегічний курс України на інтеграцію у світове господарство, суттєве значення має дослідження її співпраці з ТНК.

Залучення потужностей ТНК в національне господарство України залежить від інвестиційного клімату та сприятливості економічного середовища. Також стабільність взаємовідносин України з транснаціональними корпораціями насамперед залежить від якості державного регулювання, що забезпечує правомірне та об'єктивне урегулювання спірних питань та подальшу безконфліктну співпрацю.

Характеризуючи сучасні тенденції в розвитку ТНК, слід відзначити, по-перше, вплив науково-технічного прогресу на розвиток транснаціонального капіталу, по-друге, особливості інноваційної діяльності ТНК, по-третє, прискорений розвиток і вдосконалення факторів виробництва, що використовуються ТНК.

Останніми роками відпала необхідність у надвеликих підприємствах на територіях окремих держав, розрахованих на всесвітній ринок. З'являється можливість створювати заводи, що випускають одну і ту ж продукцію за однією і тією ж технологією в низці країн, тобто уніфікувати випуск продукції в міжнародному масштабі й організувати спільне виробництво з підприємствами,

що знаходяться в різних точках земної кулі й мають різну національну належність.

ТНК можуть розміщувати виробництво в будь-якій точці світу – там, де їм вигідно, не утруднюючи себе національними межами і кордонами. В одних випадках вирішальну роль відіграє близькість сировини і матеріалів, дуже громіздких, дорогих для транспортування. В інших використовується близькість міського ринку збуту.

ТНК може приваблювати наявність кваліфікованої робочої сили або, навпаки, використовується величезний резерв дешевої та малокваліфікованої робочої сили у країнах, що розвиваються. В усіх цих випадках виробництво орієнтується на випуск продукції, що має споживчий попит, і постачають на будь-який ринок або регіон звідти, де її виробництво найбільш вигідне. Виробництво стає глобальним, з'являються підприємства, які працюють «на весь світ».

Міжнародний бізнес – це будь-які господарські операції, що проводяться суб'єктами двох або більше країн з метою одержання прибутку. В міжнародному бізнесі головну і зростаючу роль відіграють так звані транснаціональні корпорації (ТНК). За офіційним визначенням ЮНКТАД, транснаціональна корпорація (transnational corporation) це підприємство, що об'єднує юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності в двох чи більше країнах і провадить єдину політику і загальну стратегію завдяки одному або декільком центрам прийняття рішень.

Транс-націоналізація виробництва і капіталу стала не тільки безпосередньою умовою функціонування і розвитку ТНК, але і чинником, що визначає темпи і пропорції розвитку всієї світової системи господарства.

Проводити успішну стратегію глобальних операцій, бути лідером у багатьох галузях виробництва, сфері послуг, носієм передових технологій багато в чому дозволяє й організаційна структура ТНК. Для ТНК характерна трьохрівнева організація:

- головна компанія як правило складається з холдингової й оперативної компанії. Холдингова компанія - компанія власниця контрольного пакета акцій дочірніх товариств ТНК. Оперативна компанія – компанія, що здійснює загально стратегічне керівництво, фінансове, бухгалтерське планування, наукові дослідження, розробки, ведення статистичного урахування, зв'язку з громадськістю;

- підконтрольні філії тісно прив'язані до головної компанії у виробничому і технологічному аспектах – це філії і відділення, що не мають юридичної і фінансової самостійності; та дочірні акціонерні товариства, що зберігають певну незалежність у фінансово-господарській і дослідницькій діяльності;

- конкретні підприємства – первинні ланки організаційної структури ТНК, що займаються виробничою, збутовою, обслуговуючою, фінансово-кредитною, науково-дослідною діяльністю.

Залучення потужностей ТНК в національне господарство України залежить від інвестиційного клімату та сприятливості економічного середовища. Також стабільність взаємовідносин України з транснаціональними корпораціями насамперед залежить від якості державного регулювання, що забезпечує правомірне та об'єктивне урегулювання спірних питань та подальшу безконфліктну співпрацю.

Діяльність транснаціональних корпорацій є дуже важливою для економіки будь-якої країни. Україна також не є винятком у цій ситуації, оскільки її політика, котра спрямована на широку інтернаціоналізацію, напряду залежить від об'єму прямих іноземних інвестицій, а також капіталовкладень ТНК, що надходять у національну економіку.

Для української економічної політики важливим питанням є вихід на міжнародний ринок та конкурентоспроможність на ньому, важливим фактором якої є створення власних ТНК. Україна, не зважаючи на кризові явища та економічні труднощі, намагається поступово нарощувати свій потенціал, на який безпосередньо впливають транснаціональні корпорації. Однак, для того щоб залучити корпорації до розміщення своїх потужностей в нашій державі

необхідно суттєво покращити її інвестиційний клімат та економічну привабливість.

Список використаних джерел

1. Кравчук О.Я Інвестиції ТНК як фактор прискорення економічного розвитку вітчизняної економіки. Луцьк: 2017. С. 123-130.
2. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. К., 2003. 948 с. URL: <http://studbase.com/books/16>
3. Консультаційна програма Міжнародної Фінансової корпорації з інвестиційного клімату. Інвестиційний клімат в Україні, яким його бачить бізнес. 2015. 225 с. URL: <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/175>
4. Шевчук І. М. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Навч.-метод. посібник / Укоопспілка; Львівська комерційна академія. Л.: Видавництво Львівської комерційної академії, 2004. 148 с. URL: https://nung.edu.ua/sites/default/files/2020-11/1дз_072_ФН_Міжнародні%20розрахунки%20і%20валютні%20операції_5_18%20%282%29.pdf
5. Дмитришен П. В. Особливості стратегії транснаціональних корпорацій в українській економіці / П.В. Дмитришен, В.А. Гарбар. URL: <http://www.rusnauka.com>.
6. Кочетков В. М. Розвиток українських ТНК як фактор росту економіки країни [Текст]. *Ефективна економіка*. 2013. 55-60 с. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2001>.
7. Молчанова Е. Взаємодія транснаціональних корпорацій з національними економіками на прикладі України/ URL: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/09718.pdf>.
8. Demchenko I. V. Formation of financial potential of enterprise. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету

(економічні науки). 2018. № 1. С. 140-145. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2018_1_21.

УДК 656.025

*Чернявська Т.,
д.е.н., професор Державної вищої професійної школи в Коніні,
м. Конін, Польща,
Чернявський Б.,
аспірант ВУЗФ, м. Софія, Болгарія*

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Пандемія коронавірусу спричинила незгладний слід на споживчому ринку, і зробила основними продуктами електронної комерції товари, які раніше переважно купувалися офлайн. Минулий рік змінив вектор продажів предметів першої необхідності, а також товарів для здоров'я й особистої гігієни на онлайн простір. Помітне зростання онлайн-продажів змусив логістичні компанії, у свою чергу, також реорганізувати свою діяльність, щоб підвищити ефективність управління логістикою е-комерції. В умовах такого високого попиту, ланцюг поставок деяких іграків транспортно-логістичного ринку зазнав суттєвих змін, що призвело до неможливості виконання своїх замовлень. Обставини вимагали від багатьох суб'єктів господарювання, що займаються електронною торгівлею і послугами доставки товарів, впровадити новітні цифрові технології.

Наведемо ключові проблеми, з якими зіткнулася логістика під час пандемії атипової пневмонії COVID-19:

- порушення ланцюга поставок. Збутові ланцюги компаній, які пропонують товари першої необхідності та інші товари, що необхідні для повсякденного життя, повинні функціонувати безперебійно, незважаючи на різного роду